

Մարիզ, 25 օգոստոսի (հ. ա.):

կարելի կեանք մը կանցնէր զուրսերը բացօթեայ գիշերելով: Թէն ջանացի ուստի կանխապէս ձեռքէն կորզել զժամանակը, բայց անկարելի եղաւ: Յակարը դիտեցի որ ամենայն պահապանութեամբ յանգստարաններու բաժինը աւանդ սանդղաններէն վեր թաւ իրեն արդէն սովորական դարձած ճամբով մը:

Ոստիկաններն ինձ յայտնեցին, որ նա արդէն առաջին անգամ չէր որ իրենց հիւրանոցը կրմանէր: Իսկ նրա քայլերէն եւ այնպէս հետեցուցի թէ նա յօժարամիտ էր բանտուկու:

Այո, բանտը նախընտրելի է տեղ մը չունենալ, բացօթեայ գիշերել, ուր, կարծիս, յաւ ալ ճաշ կուտան:

Արդ, կրնարցնեն մեր եզրագծային հայրենասէր մեծփորձներուն և թաւաշաւեր երկտասարդներուն. ինչ ընէր Յակարը, որ դիմէր պատառ մը հաց և պառկելու վայր մը խնդրելու, երբ տեղայն հարուստը աղքատէն ջուլ դասմը կազմելով անոր երեսը նայել չուզէր բնաւ: Ազգային առաջնորդարանը վաղուց իւր դռները փակած է առաջնորդ տառապեալ հայուն առաջ. բարեգործական և աղքատասիրտ բնկերութեանց լուծման դամբանականը վաղուց կարգացուած է և երկտասարդութիւնը մեռած, գլխակնացած է ամբողջովին:

Անա մարդկային գոհ մը, Յակարը, Ուլ է մեղաւորը: Երբեք Յակարը, Այո, տեղայն հայերը, հաստափորները, առաջնորդարանը և վերջապէս բնկերականութիւնը...

Անա թէ մեր մէջ, մանաւանդ վերջին ժամանակներս ինչու զգալի կերպով սկսած են բազմաթիւ ինքնաստեղծներ և զանազան ազգայնական միջոցներով դրամական շնորհներ:

Ստիպումը, կարիքը ամեն բան բնկ կուտայ մարդու...

15 օրեր առաջ դէպք մ' ալ Գահիրէ պատահած էր, որը նոյն դէպքին հակադասութիւնն էր քան ինչ որ մեր ժամանակներն էր:

Հայր ամենուրեք իւր բազմը առատ կերպով բանալէ չբաշտէր, մանաւանդ երբ գործը բարի նպատակաւ մը, բնկերի օգնելու համար է: Բայց վերջին ժամանակներս անկողնի վրայ պարտաւոր պարտաւոր զանազան երեսներու տակ գրած շտրիկէ վերջ հիմա գործելի դարձած է. բայց ասոր հետ մէկ տեղ հայն ալ տալէ դադարած է... Ամենասուրբ նպատակի մը համար գիւղէ ամենէն առատ տուրքին և ահա դուրս երեսից խփելէ վերջ պիտի անտանէ քեզ վատ, սրիկայ, թափառաշրջիկ, գող և այլն. իրաւունք ունի. որովհետեւ շատերը գիւղին կողմնակալ են...

Անցեալները Գահիրէ մէջ մի բախտաւորը հայ երեստասարդ, որը նախ մեծ վաճառականի անունով եկած է եզրագծային հայերը կողմնակալ, դիմելով Պօզու էֆ. Կարապետեանի որդւոյն Պետրոս էֆէնդիի, որը ամբողջ և զկատարի մէջ ծանօթ է իւր մեծահարստութեամբ բռնի պահանջած է 200 ոսկի. սա մերժած է ապա պահանջուած գումարը, բայց իբր ճամբու-ծախս հայրենիք փութադրելու համար խոստացած է նրան տալ 10 ոսկի. սա չէ յօժարած և ամենամանր կերպով սպառնացած է նրա կեանքի դէմ: Պետրոս էֆէնդի այս անգամ ստիպուած է զայն յանձնել տեղայն խնամակալութեան, սակայն քանի որ վերջը ազգայնական ինքնասէր և Պետրոս էֆէնդիի հաւանութեամբ բանալէն արձակուելով զրբ կուած է զէպի Բաթումի կողմերը:

Աստ առ ի գգուելով ինչ Կողմարի հայոց պարտ կրճատարման անկեղծագործ իշխարի անունը, գիմարիքը և միջանի անհրաժեշտ հանգամանքները:

Մեր այն կեղծ վաճառականը Կեսարիոյ դիւղերէն է և կը կոչուի Պետրոս

Գոլթուրճեան. 30 տարեկանէ վար, միջահասակ, թխաղէմ, սեռեւէտ, սև և թաւ յօնքերով, թաւ և կոյր մարմարով, առոյգ և զօրեղ մի կազմով:

Հասարակութեան օչադրութիւնը կը հրաւիրէ այս մասին:

Հերմէս:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԹՐԹԱՎԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

«Հասարակ գործակալութեանը» Գ. Պուլից օգոստոսի 13-ից գրում են:

«Թուրք լրագրերն այսօր ապագային են մի պաշտօնական ծանուցում, որի մէջ յորդորում է բնակիչներին խաղաղ մնալ. Բիւսանութիւններն, — առում է այդ ծանուցման մէջ, — իրաւունք ունին ձեռքարկելու և պատժելու միայն ոճրագործներին: Իսկ այն ամենը, որոնք յարձակում կը դրոշմեն կամ վատ կը վարեն բնակիչներին որեւէ դատակարարի հետ, կը պատժուին օրէնքի ամենայն խստութեամբ, ինչպէս որ հարկաւոր է այդպիսի դէպքերում:

«Լրագրերը» տպում են նմանապէս հայոց պատրիարքական տեղապահի նամակը, որով նա դատաւարում է իրենց հայ ազգին ներկայացուցիչ աւանանդ մի քանի առանձին անձերի շարագործութիւնները: Պատրիարքական տեղապահը, բացի զբանից, յայտարարել է, որ ինքը բանադրում է չորեքշաբթի օրը պատահած անկարգութիւնների բոլոր հեղինակներին:

«Զինուորական և ծովային իշխանութիւնները» հրաման են հրատարակել, որ զօրքերը անկարգութիւնները ճնշեն ամենայն եռանդով:

Վեննայից «Նովա»-ին հետպարում են, որ Դուռը դեպքանքներին իւր առում պատասխանի մէջ մի առ մի թուում է այն միջոցները, որ ձեռք պիտի առնուին անկարգութիւնների դէմ և որոնք պիտի ապահովեն օտարերկրացիների կեանքը:

Դարգանելում, նոյն լրագրի տակով, բռնուած է ֆրանսիական «Gironde»-նաւը իւր վրայ զանուած հայերի հետ միասին, որոնք և ձերբակալուած են:

«Ռէյտերի գործակալութեանը» Գ. Պուլից հաղորդում են թէ օգոստոսի 28-ի նախօրը երեկոյեան սուլթանը հրամայել էր զինուորական իշխանի, որ ինքը հաւանութիւն է առել Գրեթէ ինդրի լուծման վերաբերմամբ ծրարքին այն ձեով, որպիսի ձեով առաջարկել են զինուորական, սակայն պայման է դնում, որ իրենք կրնանցին ինչ ընդունեն այդ ծրարքը: Պատմութիւնների ներկայացուցիչները անմիջապէս յայտնեցին Գրեթէի հիւպատոսներին սուլթանի վճիռ մասին:

«Times»-ի Աթէնքի թղթակցի տակով հիւպատոսները Գրեթէն, հինգ որ ստացան սուլթանից հաւանութիւն գտած անֆորմների ծրարքը, տեղեկացրին, Գրեթէի ազգային ժողովի քիտանեայ պատգամաւորներին, թէ բոլոր պատգամաւորները պէտք է հաւաքուին Կանթոն ինչպէս Յունաստանից, այնպէս և Գրեթէի ներքին գաւառներին: Այդ պատճառով բացակայող պատգամաւորներին նամակներ և հեռագրեր են ուղարկուած, որգան: Աթէնքում գտնուած են մինչև 15 պատգամաւորներ: Նրանցից ութ հոգի պատասխանել են, որ հիւպատոսների ծանուցումը պէտք է աւելի Գրեթէի ժողովըրդին, որը միայն կենթ կարող է վերջնական վճիռ կայացնել: Բայց յետոյ, յունաց կառավարու-

թեան յորդորմամբ, բոլոր պատգամաւորները վճիռ են գնալ Գանթ:

Հետեւեալներն են Գրեթէի անֆորմների ծրարքի գլխաւոր կէտերը.

1) Քրիստոնեայ նահանգապետ է նշանակուած հինգ աւարի ժամանակով պետութիւնների երաշխաւորութեամբ, ve-to ի իրաւունք ունենալով Գրեթէի ազգային ժողովի ձեռք առած այն բոլոր միջոցների վերաբերմամբ, որոնք չեն չօշափել սուլթանի գերիշխանական իրաւունքները:

2) Պղզու տնտեսական անկախութիւնը, տարեկան տուրք վճարելով Թուրքիային:

3) Ժանդարմերիայի վերակազմութիւնը:

4) Գրեթէի դատարանական անկախութիւնն այն գործերի մէջ, որոնք վերաբերում են միմիայն կրիտացիներին, այնպէս որ Գանթայի վճռալինջ ատետի վճիռները վերջնական լինեն:

5) «Կարգապահական և զինուորական իշխանութիւնը» կեղծողները ընդհանուր նահանգապետի ձեռքում:

Դուրս թիւն ունի նոյնպէս մի յօդուած, որն ապահովացնում է փորձաւորութեան իրաւունքը: Կարծում են, որ ծրարքերն հաւանութիւն կը տան կրիտացիները:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ ե Ր մ ա ն ա ճ ա ն կ ա յ օ Ր ի տ ա ղ ա ն դ ր . — Վրիշնիւ Մ մ քանի ժամանակ է, ինչ գրաւուած է իրիւարը խաղով: Նա հրամայել է, որ իւր պալատներում ամեն տեղ իրիւարները գնեն ազատ ժամանակի անցկացնելու համար: Այդ բառական չէ: Վրիշնիւ կայսրը հռչակելով որպէս պետութեան, ծովագնաց, բանաստեղծ, գեղագէտ և երաժիշտ, այժմ ցոյց է առնել խոհարարական արտասովոր ընդունակութիւններ: Գերմանական լրագրերը հազարում են, որ կայսրը վաղուց դժգոհ էր իւր գլխաւոր խոհարարից, նրան չէր զուր գալիս խոհարարի միս խորովելը: Եւ ահա մի օր մտնում է խոհանոցը և բոլոր ծառայողներին մի հիւնալի դատախազութիւն է կարգում խոհարարական արհեստից, որն ամենքին աղէցնում է: Մինչեւ ժամանակ Վրիշնիւր հինգ նոյն տեղը ցոյց է առնել, թէ ինչպէս պէտք է եփել գերմանական խիկական սուրճը: Առում են, որ գլխաւոր խոհարարը մինչև անգամ սկսեցանք է յաղթելու: Պատասխան հինգ միայն խոսում են այդ միջնադարի մասին, որովհետ փայլուն կերպով երեսն է գալիս գերմանական կայսրի բազմակողմանի տաղանդը:

ՆՈՐԴԱՐ-Ի ՊԱՏԱՍԻՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՍԱ. պ. Ա. — Ինչ Դուր ուղում էր իմանալ թէ այս սեպտեմբերին Ս. Միւսոնի օրհնութիւնը լինելու է թէ ոչ: Մեզ գրել էին և դուր պէտք է կարդացած լինէր «Նոր-Դար» ում, որ Ս. Միւսոնի օրհնութիւնը յետաձգուած է, բայց մինչև օրս յետաձգում մասին պաշտօնական ոչ յայտարարութիւն է լայն տեսիլ, ոչ էլ մեր հաղորդում լուրը հերքուի:

Էջմիածնից ստացած վերջին տեղեկութիւնից չի երևում, որ այնտեղ պատրաստութիւններ տեսնուած լինէին:

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

Նիֆնի-ՆԱՎԱՐՈՒ. — Տօնավաճառի զրբօշակները ինչքան են և տօնավաճառը պաշտօնական մարով վերջացած է, բայց իսկուպէս կը շարունակուի դարձաւով մի քանի օր:

ՄՈՍԿՈՎԱ. 26 օգոստոսի. — Օգոստոսի 26-ին նովոսիպոլի վտերում հոգեհանգիստ կատարուեցող իշխան Լարանովի համար: Պատարագից և հոգեհանգիստից յետոյ զազորը տարուեցաւ Զնամենկայի եկեղեցին և գերեզման ինչքան, որ պատրաստուած էր տօնական գերեզմանոցում:

ՈՒՅԱ. — Օգոստոսի 24-ին ֆինանսների միւնիստրն այցելեց Զլատուստ:

ՈՒՖԱ. — Օգոստոսի 25-ին միւնիստրը Սամարա մեկնեց:

Գ. ՊԱՆԻՍ. — Օգոստոսի 26-ին կայացաւ զինուորների խորհրդակցութիւն որոշելու համար այն տեղը, ուր կրիտացիներին պէտք է յայտարարուի Դրան տրած գիշունքի մասին:

Խմբագիր հրատարակիչ՝

ՍՊԱՆԻՍՈՐ ՍՊԱՆԻՍԻՆՆԵՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

Մ. Ի. ԱՍԼԱՄԱՆԵԱՆ-ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆԻ

(Աստուած կանանց քարծրագոյն կուրծքը)

Երկու սեռի երիտաներ ընդունում են խախտապարտաւորական բաժանումներում ստորին, միջին և առաջ, որտեղից մտնում են միջնակարգ պարոնների ստորին դատարանները:

Լ ա թ ա ռ ա տ օ Ր Ն ա յ ա փ ո ղ ո ճ, տ. № 7.

Երիտաների ընդունելութիւնը ամեն օր: Պարագմունքները սեպտեմբերի 4-ից (665) 10—1

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԵՒ ՊԱՆՍԻՆՆԵՐ

Տ Է Ր - Յ Ո Վ Ս Է Փ Ե Ա Ն Ի

Երիտաների ընդունելութիւնը օգոստոսի 28-ից: Պարագմունքները սեպտեմբերի (666) 5-ից: Սաղովալա փողոց, 46. 10—3

Լ ո յ ա տ ե ս ա ն եւ վ ա մ ա ու ու մ ե Ն

1) ՎԵՐԻՎԱՆԻ ԶԵՆՆԱՐԱՐ, 2. Գրիկիտի, դ. 8. Կ. 2) «ՄԻՍՈՒՄՆԱՐԱՆ» ԵՒ «ԱՍԼԱՄԱՆԵԱՆ» ԲԻՐՈՒՄԻՆԵՐԵՐԵՐԸ: Գ. 30 կողմ: Գրիկի գրափաճանների կամ թարգմանչին Пахичевань, Эриван, гуд Аршаку Едигаряну:

«Արդէն թարգմանել եմ պրոֆ. Հերի Գրիմմիցի 1) «ՄԻՍՈՒՄՆԱՐԱՆ» 2) «ՎԵՐԻՎԱՆԻ ԶԵՆՆԱՐԱՐ» կրթական գրքերը: Արշակ Եդիգարեան: 5—5.

ГУСТАВЪ ШТЫРМЕРЪ

П	А	Л	Б	М	И	Р	А
МЛ	ГВ	ШО	ИАН	ОЗБ	ЯМО	ЛЕЛ	ЗАЗ
ЫА	УВ	АМ	ВЫ	МВЗ	ЕЫГ	АТУ	АРИ
ЛМЕ	СВМ	ВМН	ЕРМ	АПА	ТЯИ	СЧ	ПСП
ОИР	СМВ	ВМН	ЕРМ	АПА	ТЯИ	СЧ	ПСП
ПРИ	ТЕА	СМВ	ВМН	ЕРМ	АПА	ТЯИ	СЧ
ААК	ШРР	ВМН	ЕРМ	АПА	ТЯИ	СЧ	ПСП

П А Л Б М И Р А

ВАРШАВА

(M). 50 42

НАСТОЛЬНЫЙ ЭНЦИКЛОПЕДИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ, издание Т-ва А. Гранатъ и К., ОКОНЧЕНЪ ПЕЧАТАНІЕМЪ

Цель издания — въ сжатомъ изложеніи дать точныя и обстоятельныя свѣдѣнія по всемъ отраслямъ знанія и болѣе важнымъ вопросамъ жизни и тѣмъ содѣйствовать самообразованію и болѣе разностороннему развитію.

Въ «Настольномъ Энциклопедическомъ Словарѣ» приняли участіе: маг. Н. С. Абелямъ, проф. Д. Н. Анучинъ, гуд. агроном. В. Г. Бажаевъ, проф. П. Г. Виноградовъ, проф.-доц. П. И. Вознесенскій, Д. С. Волынинъ, маг. М. Я. Герценштейнъ, маг. Викт. А. Гельцевъ, инж. А. Н. Гранатъ, И. Н. Гранатъ, В. Н. Григорьевъ, прив.-доц. И. Я. Гурляндъ, инж. А. М. Донде, Гр. А. Джанишевъ, В. Е. Ермиловъ, др. Р. М. Жиринскій, инж. И. М. Зиновьевъ, Н. Н. Златовратскій, проф. Н. П. Илатовскій, Н. Н. Каменецкай, маг. А. И. Каменка, Я. Н. Колубовскій, инж. В. Г. Крыпинъ, В. Ф. Лазурскій, М. Е. Ландау, проф. В. Ф. Левинскій, др. М. Е. Лопъ, прив.-доц. И. Л. Лосъ, проф. И. В. Лучинскій, проф.-доц. П. И. Милославъ, проф. С. А. Муромцевъ, проф. В. А. Мякотинъ, проф. П. А. Некрасовъ, проф. В. М. Нечаевъ, М. М. Нечаевъ, Викт. П. Острогорскій, проф. В. В. Пашутинъ, М. Л. Песковский, проф. Э. Ю. Петри, М. В. Познеръ, А. С. Пружанскій, проф. Э. Л. Радловъ, А. С. Размадзе, М. Н. Ремезовъ, прив.-доц. А. Р. Свиридовскій, прив.-доц. В. Д. Соколовъ, И. Н. Соколинъ, В. Н. Сторожовъ, Н. Г. Тарасовъ, проф. А. С. Тауберъ, маг. М. И. Туганъ-Барановскій, проф. Н. А. Умовъ, проф. А. Ф. Фортунатовъ, проф. О. Д. Хвольсонъ, проф. А. И. Чупровъ, проф. Щегловъ и мн. др.

Все изданіе состоитъ изъ 8 томовъ (до 11000 страницъ убоистой печати). Въ изданіи помѣщено 71890 страницъ и замѣтокъ, 1567 портретовъ и рисунковъ, 26 географическихъ картъ, 150 таблицъ рисунковъ, хромо-и олеографій, статистическихъ таблицъ и картограммъ. Первые шесть томовъ вышли третьими стереотипнымъ изданіемъ, 7-ой-вторымъ стереот. изд.

Цена изданію въ переплетѣ 42 р. безъ переплетѣ 38 р. ДОПУСКАЕТСЯ РАЗСРОЧКА при подплатѣ 5 руб., при полученіи шести томовъ 5 р., остальные деньги выплачиваются ежемѣсячными взносами по 2 руб.:

ПОДРОБНЫЕ ПРОСПЕКТЫ съ отзывами печати, выдержками изъ текста и условіями разсрочки высылаются по требованію БЕЗПЛАТНО. Главная Контора: Москва, Б. Москв. Никитская, д. 5 (Рихтеръ), рядомъ съ университетомъ.